

eerste advent, Jesaja 40 : 1 – 11

“Ga troosten, jullie moeten troosten!” Een nieuw begin in het boek van de profeet Jesaja, “Jesaja deel 2”. En het *eerste* woord, een *werkwoord*, is: troosten. In den beginne was: het troosten - de oproep, de opdracht tot troosten.

Een God-gelijkend troosten. Want het is alsof wij door de profetische stem worden meegenomen in de hemel, als in het scheppingsverhaal: “Laat ons mensen troosten, naar ons beeld, als onze gelijkenis.” Een God-gelijkend troosten. Want je hebt troosten en troosten. Er is het troosten dat dichtsmeeft, de pijn afdekt, de gaten weg liegt. *En* er is het troosten dat schuurt en optilt en wakker roept, klaar wakker. Er is het troosten dat in slaap sust en bezweert. *En* er is het troosten dat heelt en prikt tegelijk, dat geen verraad pleegt aan de pijn. Het troosten van Godswege omarmt *en* stoort, koestert *en* maakt onrustig tegelijk.

Waar komt dat troosten vandaan? Wie weet het? Diana weet het. En mevrouw Struik weet het. Ik zit met hen beiden aan tafel in het verpleeghuis waar ik werk. Mevrouw Struik is dementerend. En Diana is ernstig gehandicapt door een aantal hersenbloedingen, ze kan niet meer lopen, nauwelijks meer praten, en is daarbij nog zwaar belast door een groot schuldgevoel over alles wat zij fout gedaan heeft in haar leven, want er is zo ontzettend veel mis gegaan. Diana probeert iets te zeggen. “Al de weg.....” Ik versta het niet, maar mevrouw Struik wel. Ze glimlacht, en begint te zingen, het hele couplet uit: “Al de weg leidt mij mijn Heiland, wat verlangt mijn ziel dan meer?” Diana straalt, zingt een paar woorden mee en als het lied uit is, zegt ze: “Amen.” Amen, dat wil zeggen: *dít* is de waarheid over mijn leven. En niet mijn ziekte, niet mijn schuld.

“Ga troosten! Jullie moeten troosten!”

Waar haal je de moed vandaan om te troosten? Om de troost vol te houden? Er gaat zo ontzettend veel mis. De ongerechtigheid is zo oppermachtig, zo onuitroeibaar, slagen worden zo gemakkelijk mis-slagen. En maar wachten, wachten op sporen van gerechtigheid, tekenen van bevrijding, op de stad van ons hart, stad van vrede.....

Negen maanden in verwachting zijn is vol van verkwikkende troost. Maar een leven lang wachten, wachten, wachten tegen misslag-op-misslag in.... Ik voel me vaak als Diana. Ingesnoerd in een rolstoel van harde feiten, mijn denken ernstig gehandicapt door de oppermachtige taal van scoren en presteren, vol van loodzware onmacht, omdat kleine daden van verzet zo verdomd weinig uithalen. Waar haal je iedere keer de moed vandaan om te verwachten? Om de troost vol te houden? Als het eerste woord over ons bestaan..... onmacht, misslag is?

Maar dan komt ergens vandaan, van alzo hoge, van diep uit ons diepste wezen, die stem aanwaaien. Die troostende, hartverwarmende, onrustig makende stem, die klopt aan het hart, die de verwachting wakker roept. “Jullie diensttijd is volbracht”, zegt die stem, vrijspraak! Wat jullie fout deden, wat er verkeerd ging: het is verzoend, het telt niet meer, het heeft geen gewicht meer. Klaar! Klaar? Ja maar..... Niks jamaar, dode, dode, sta óp!” Gods belofte is groter dan alle onmacht, Gods liefde groter dan alle ongerechtigheid, amen! God maakt een nieuw begin, God maakt altijd weer een nieuw begin, het is de *verwachting* die niet uit te roeien is. Het eerste woord, werkwoord in onze handen gelegd, is: troosten.

Dus troost elkaar, houdt elkaar bij de les van de verwachting, zingt elkaar de trouw van God weer te binnen, keert elkaar naar het licht van Gods toekomst, ook als alles duister is.

Juist als alles duister is. Het *is* zo: ongerechtigheid en misslagen, ze zijn als een wegversperring. De weg van de gerechtigheid wordt er door geblokkeerd, Gods liefde, vrede en recht kunnen er niet meer door. Maar: Gods liefde is machtig genoeg om al die blokkades op te ruimen. God kan ook een weg banen door de woestijn van ons innerlijk, de harde

plekken in onze ziel zacht maken, in ons hart de weg effenen voor de ommekeer van wanhoop naar hoop. Dus begin nou maar gewoon. Begin nou maar gewoon een weggetje te banen Een pad door de wildernis. Nee, nee, dat is niet zinloos. God zal het je lonen, zegt die profetische stem. God zal jullie werk met driedubbele rente vermeerderen, die smalle paadjes van jullie, God maakt er een brede weg van: bergen *zullen* vernederd worden, kloven gedicht, en onbegaanbaar terrein *wordt* begaanbaar. God zelf heft alle onbegaanbaarheid op.

Maar daar is ook die andere stem weer,

- want we hebben het hier over troost, profetische troost, troost door diepte heen en door gericht –

“Troosten? Hoe dan en wat dan?” “Wat zal ik roepen?” de vraag van dat kind in Congo, die vrouw in Darfur, die moeder in Tsjetsjenië, die vader in Haïti, die grootmoeder in Mumbay. De vraag van zoveel bewoners in verpleeghuizen: wat zal ik roepen in een land waar banken gered worden en op verpleeghuiszorg jaar in jaar uit wordt bezuinigd tot ver onder beschavingsniveau, en er valt niets te mobiliseren en het gaat maar door.....

De moed om te vragen, die andere stem, altijd weer, hartverscheurend, hart-helend, de stem van de pijn om alle onbegaanbaarheid in ons hart, in ons leven, in de wereld., de stem van het verdriet om alle levens die *niet* vervuld zijn: “Alle vlees is gras. Verdord is het gras, verwelkt de bloem.....” Wij mensen zijn zo ontzettend kwetsbaar, en onze daden van goedheid en menselijkheid, ze zijn zo ontzettend kwetsbaar. Ze mogen mooi en liefelijk zijn als de bloemen op het veld, maar ze vergaan. Een ogenblik duurt de trouw van de mens, maar eeuwig zijn falen, haar tekort, eeuwig de vergankelijkheid. Wat maakt een druppel goedertierenheid uit in een zee van onrecht? Wat is er dat het houdt? Waar komt de troost vandaan?

Uit de verwachting. De verwachting die voorrang geeft aan de toekomst. Daar is die andere stem weer, die koppige, hartverwarmende stem niet tot zwijgen te brengen, dat lied van de hoop dat ons keert naar het licht: “Het gras verdort, de bloem verwelkt, ja, dat is waar, maar: het woord van onze God houdt stand in eeuwigheid.” Aan de andere kant van alle onbegaanbaarheid en onvergankelijkheid *staat* Gods eigen woord. De stem van de pijn stoot altijd weer genadig op Gods woord. En Gods woord wil alle ontoestelbaarheid op zich nemen, alle kwetsbaarheid overal vandaan verzamelen, behoedzaam en sterk tegelijk, als een herder, met armen om te dragen en een schoot van ontferming om te koesteren.

Wie weet het? Wie mag het zeggen? Meisje Sion, dochter Jeruzalem, Diana, mevrouw Struik. De vreugdebode komt bij voorkeur uit de hoek waar de klappen vallen. Waar alles verdort en verwelkt is, daar komt soms die hartverwarmende, onrustig makende stem ons troosten. Waar alles je bij de handen afbreekt en het één en al kwetsbaarheid is, daar wil de verwachting graag wonen. En ons dragen. Dragen vraagt om overgave. En om passiviteit, jawel, dat ook. Schrik niet, je hebt passiviteit en passiviteit. Je hebt de passiviteit van de berusting. Maar *dit* is de passiviteit van het gedragen worden, dat vindingrijk maakt en dapper, dat bevrijdt tot kracht van troosten en volhardende verwachting, dat ons openhoudt voor de toekomst van God en de goedertierenheid van mensen, en tegelijk verzoent met eigen falen en onmacht en tekort. “Al de weg draagt mij mijn Heiland, wat verlangt mijn ziel dan meer?” Amen!